

Bijlage 2: Beleidsnotitie Natuurbegravingplaatsen

1. Aanleiding (inleiding) / bestaand beleid c.q. kader

1.1. aanleiding

Het afgelopen jaar is de provincie geregeld benaderd door initiatiefnemers en gemeenten voor de ontwikkeling van natuurbegravingplaatsen. Er is een duidelijke groeiende maatschappelijke vraag naar natuurbegraven. Boseigenaren zien het concept natuurbegraven als een belangrijk, nieuw verdienmodel. In 2015 hebben zich inmiddels al weer 4 initiatiefnemers gemeld. In alle gevallen ging het om landgoederen.

In Gelderland hebben we nog geen specifiek beleid voor natuurbegraven. Het vigerend natuurbeleid biedt binnen het GNN feitelijk geen ruimte. Tot nu toe zijn voor initiatieven voor natuurbegravingplaatsen door ons college afzonderlijke afwegingen gemaakt. De maatschappelijk vraag groeit echter dusdanig dat ons college hier graag, in de Omgevingsvisie, structureel ruimte voor wil creëren.

Ook buiten Gelderland zijn diverse initiatieven voor natuurbegraven (o.a. Noord Brabant). Ook hier wordt de inpassing in het ruimtelijke beleid per initiatief gemaakt. Met een structureel beleid voor natuurbegraven zijn wij als Gelderland de eerste provincie.

In deze notitie nemen we u mee in het concept van natuurbegraven en doen we een voorstel om het geldende beleid aan te passen.

1.2. Huidig ruimtelijk beleid:

In het vigerende natuurbeleid is een onderscheid gemaakt in: de Groene ontwikkelingszone (GO) en het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Er is geen specifiek beleid voor natuurbegraven geformuleerd.

In het GO staan we positief tegen nieuwe ontwikkelingen, mits de kernkwaliteiten per saldo substantieel worden versterkt. Natuurbegraven in het GO is met het huidige beleid (saldo-benadering) al mogelijk.

Het GNN-beleid is stringent; er zijn geen nieuwe ontwikkelingen en geen nieuwe bebouwing mogelijk. Gezien het feit dat het GNN voornamelijk bestaat uit bestaande natuur, wordt een andere (nieuwe) functie per definitie als een aantasting gezien. Dit uitgangspunt is in lijn met het Barro (Rijksbeleid) waar provincies aan gebonden zijn.

Natuurbegraven is volgens de Omgevingsverordening niet mogelijk in het GNN. Het Barro biedt echter wel enige ruimte om natuurbegraven in bestaande natuur mogelijk te maken. Het effect van natuurbegraven op bestaande natuur is namelijk niet altijd en overal significant negatief. Wanneer natuurbegraven in bestaande natuur wordt gecombineerd met ontwikkeling van nieuwe natuur kan per saldo sprake zijn van een positief effect. Met andere woorden er kan sprake zijn van een ontwikkeling zonder significant negatief effect: het uitgangspunt van het Barro.

De meeste initiatieven die nu voorliggen, liggen uitsluitend in bestaande natuur (GNN). In enkele gevallen is een combinatie mogelijk van GNN en GO. Willen GS hiervoor ruimte bieden dan zal de Omgevingsverordening en de Omgevingsvisie moeten worden aangepast. GS moeten hiervoor een voorstel voorleggen aan PS.

1.3. Opzet notitie.

Definitie (H2)

Voor een eenduidig beleid is het van belang een definitie van een natuurbegraafplaats op te nemen in de verordening, waarin vervolgens de aanvullende voorwaarden worden beschreven.

Effectbeschrijving.(H 3)

Vervolgens zijn de mogelijke effecten beschreven op de actuele en potentiële natuurwaarden (kernkwaliteiten) en zijn gebieden geselecteerd die vanwege de kernkwaliteiten uitgezonderd zouden moeten worden van natuurbegraven. Daarna is ook gekeken naar de randvoorwaarden vanuit de Wet op de lijkbezorging.

Selectie van zoekgebied voor natuurbegraven (H4)

Gelet op de effecten is een deel van de het GNN dusdanig waardevol, dat natuurbegraven niet gewenst is vanwege de negatieve effecten op de actuele en potentiële waarden. Ook vanuit andere wet- en regelgeving blijken soms beperkingen voort te komen.

Alternatieven voor beleidsaanpassing (H5)

Tot slot worden enkele alternatieven geformuleerd voor aanpassing van het vigerend ruimtelijk beleid zodat er meer ruimte kan komen voor natuurbegraven.

2. Definitie natuurbegraafplaats

De definitie luidt als volgt:

Een natuurbegraafplaats is een begraafplaats met als hoofdfunctie natuur.

- **Eeuwige grafgrust:**
Op een natuurbegraafplaats is eeuwige grafgrust verzekerd, er worden geen bijzettingen gedaan.
- **Geen grafmonumenten,**
Er wordt alleen gewerkt met gebiedseigen organische materialen. Dat zijn materialen die eenvoudig verteren en weer kunnen worden opgenomen in de kringloop.
Er zijn geen grafmonumenten anders dan eenvoudige gebiedseigen houten monumenten. Grafmonumenten van verduurzaamd hout, kunststof, steen of andere niet organische materialen zijn uitgesloten.
- **Geen nieuwe bebouwing**
Verder past een aantal zaken niet op een natuurbegraafplaats, zoals nieuwe bebouwing, verharde paden of verlichting, parkeerplaats, bijzettingen, permanente grafmonumenten of gedenkstenen.
- Aangezien het om begraven gaat, ook **geen urnen(muur)** of as verstrooiingen.

Over deze uitgangspunten bestaat consensus bij de betrokkenen.

Voorgesteld wordt om deze definitie te hanteren, aangevuld met een definitie van de grafdichtheid waarover veel meer verschil van inzicht bestaat.

Grafdichtheid

Aangezien het om natuurbegraven gaat, zal ook de grafdichtheid, het aantal graven per hectare, laag moeten zijn. In de initiatieven die tot nu toe ambtelijk met de provincie zijn besproken werd steeds uitgegaan van de richtlijn van de Stichting natuurbegraven waarin een aantal van 200 graven per hectare wordt genoemd.

Verderop in dit deze notitie, in H 6, wordt een keuze gemaakt m.b.t. de grafdichtheid,

3. Effecten van natuurbegraven.

Om een uitspraak te kunnen doen over de mogelijkheden voor natuurbegraven in Gelderland is het van belang de effecten op de kernkwaliteiten van het Gelders natuurnetwerk – i.c. de aanwezige en potentiële natuur- en landschapswaarden) in kaart te brengen. Daar wordt zowel vanuit ons eigen provinciale ruimtelijk beleid om gevraagd, als ook vanuit andere groene wet en regelgeving.

Bij de beoordeling van deze initiatieven zijn is de volgende regelgeving van belang:

- Effecten op de kernkwaliteiten GNN
- Effecten op de instandhoudingsdoelen N2000 (met name Veluwe)
- Boswet: herplantplicht
- Flora en Faunawet

Toetsing en mitigatie en compensatie dienen zoveel mogelijk integraal te worden aangepakt. Daarnaast moet afgestemd worden met het landschapsbeleid van de desbetreffende gemeente.

3.1 Beoordelen projecten in het GNN

Definitie kernkwaliteiten:

De kernkwaliteiten natuur en landschap van het GNN worden beschreven op het niveau van 184 deelgebieden in bijlage 7 bij de Omgevingsverordening. Dat is echter niet het hele verhaal. Naast gebied-specifieke kernkwaliteiten zijn er, zoals de Omgevingsvisie beschreven, algemene kernkwaliteiten: *Tot de kernkwaliteiten behoren ook de milieucondities, die de voorwaarde vormen voor het voortbestaan van de natuur, de ecologische samenhang, de stilte, donkerte, de openheid en de rust. Het benoemen van de milieucondities als kernkwaliteit betekent dat nieuwe plannen en projecten geen verslechtering van de milieucondities mogen veroorzaken.*

3.2. effecten op de kernkwaliteiten GNN:

In het onderstaande worden kwalitatief een aantal belangrijke mogelijk effecten beschreven.

Soorten effecten:

- Verdwijnen leefgebied (vogels dieren), of deelpopulaties (planten)
Door het weghalen van bomen en struweel worden broed- en foerageermogelijkheden beperkt. Dat hoeft voor een aantal soorten op populatieniveau geen significant effect te zijn, maar kan bij zeldzamere soorten – vogelsoorten van de Rode lijst, of plant en diersoorten van lijst 3 van de Ff-wet wel een probleem zijn.
- Verdwijnen van broed- en leefgebied bij omvormingsbeheer.
Bij veel voorstellen voor natuurbegraafplaatsen wordt kwaliteitsverbetering gemotiveerd door het omvormen van naaldbos naar loofbos. Daarbij wordt er aan voorbijgegaan dat ook de naaldbossen natuurwaarden hebben en bijdragen aan de biodiversiteit. Zo kunnen “waardeloze” naaldboombosjes van groot belang zijn als foerageergebied voor de Zwarte specht, zijn ca 15 jaar oude naaldboombosjes het voorkeursbroedbiotoop van Sperwers en broeden Haviken weer in oudere naaldbossen. Diverse vogel en plantensoorten zijn voorts exclusief of grotendeels gebonden aan naaldbossen. Denk aan Zwarte mees, Kuifmees, Goudhaantje of Kruisbek. De leeftijd van het huidige bos is overigens niet het enige criterium. Het gaat nog meer om de leeftijd van de bosgroeiplaats. Door bosexploitatie zal er vooral bij naaldbos een fase zijn dat het naar menselijke maatstaven niet aantrekkelijk is. Maar het kan al wel een derde generatie bos zijn op die groeiplaats. Vooral die ongestoorde groeiplaats heeft zijn blijvende ecologische kwaliteit, die zich uit in de ontwikkeling van bodemleven, planten en schimmels e.d.
- Verstoring tijdens broedseizoen
Bij veel boswerkzaamheden wordt in het broedseizoen een pauze ingelast om vogels hun jongen ongestoord te laten grootbrengen. Eenmalige verstoring in bepaalde fasen van het broedseizoen kunnen al het mislukken van een legsel veroorzaken. Bij natuurbegraven zal er

moeilijk een pauze ingelast kunnen worden, te meer daar de graflocaties van te voren exact gekozen en gekocht worden.

- Versnippering door nieuwe rasters
Met name op de Veluwe voert de provincie al jaren een ontmoedigingsbeleid mbt nieuwe rasters ten behoeve van een optimale uitwisseling van wild. Omdat op natuurbegraafplaatsen wilde zwijnen en dassen begrijpelijkerwijs niet welkom zijn moeten er nieuwe rasters voor geplaatst worden, dan wel wordt het weghalen van rasters onwenselijk.
- Verstoring wortelzone van bomen
Omdat het gaat om initiatieven in bestaande natuur en dan met name bestaand bos zal het delven van een graf tot gevolg hebben dat ter plekke de wortelzone van een volwassen boom wordt verstoord. Bij bosbodems met een goed ontwikkelde bosvegetatie zullen grafplaatsen zichtbaar blijven door de geringere bodemdichtheid. De ontwikkeling van de potentieel natuurlijke bosvegetatie zal decennia worden teruggezet (bij Bosbesondergroei duurt het wel 60 tot 80 jaar voordat deze zich weer kan ontwikkelen, als dat al gebeurt.)
- Verstoring door geluid
In de periode waarin er begraven wordt zou er gebruik gemaakt kunnen worden van versterkt geluid. Dit is tenminste vrij gebruikelijk bij begravenissen. Na afloop van de begraafperiode zal dat echter zijn afgelopen. Dit zou bij de NB-wet vergunning een rol kunnen spelen.
- Belasting bodem en grondwater
Er is maar beperkte ervaring met het meten van verspreiding van systeemvreemde stoffen vanuit begraafplaatsen. Met name lichaamsvreemde stoffen (amalgaam, prothesen) zouden mogelijk risico's kunnen inhouden voor de kwaliteit van het grondwater. Dat is reden om de grondwaterbeschermingsgebieden uit te sluiten van natuurbegraven.

Gevolgen van de effecten voor graf dichtheid.

De stichting natuurgaven hanteert een graf dichtheid van 200 graven per hectare. Een hectare bos bevat ca 50 tot 100 grote volwassen bomen (kroonprojectie is al gauw 100 tot wel 250 m²). Het wortelstelsel heeft een vergelijkbare omvang. Bij een graf dichtheid van 200 graven betekent dat dat bij elke volwassen boom wel 2 tot 4 graven door het wortelstelsel worden gegraven. Dit is betekent een al dan niet tijdelijke verminderde vitaliteit van zo'n boom. Ook gelet op de andere effecten verandering bodemdichtheid is het zinvol de graf dichtheid in bestaande natuur verder te beperken tot één graf per volwassen boom. Dat betekent maximaal 50 graven.

Ook in een Alterra-rapport uit 2009 wordt geconcludeerd dat in bos aanzienlijk minder dan 80 graven per ha aangelegd kunnen worden, omdat er anders significante effecten op de natuurwaarden worden veroorzaakt. In oud bos zou dat niet meer dan enige tientallen moeten zijn.

Om significante effecten te voorkomen lijkt een maximum van 50 graven/ ha in combinatie met natuurontwikkeling passend.

3.3. Beoordeling projecten ihkv N2000

In Gelderland zijn meerdere Natura 2000 gebieden. De initiatieven voor natuurbegraafplaatsen betreffen echter vooral de Veluwe. Dit heeft te maken met het type natuur dat het meest aantrekkelijk is voor natuurbegraven. Daarnaast is de grondwaterstand bepalend voor de mogelijkheden. De Natura 2000 gebieden van de Rijntakken zullen niet of nauwelijks geschikt zijn. Arkemheen betreft open gebied. De Natura 2000 gebieden in de Achterhoek zijn ongeschikt vanwege de omvang en hoge grondwaterstand.

Kwalificerend habitat wordt uitgesloten van natuurbegraven. Er treedt een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen op wanneer hier graven worden gedolven.

Ook alle uitbreidingslocaties voor bijvoorbeeld heiden, graslanden en bos komen niet in aanmerking als geschikte locatie voor natuurbegraven. De doelen die we hier gesteld hebben kunnen niet gecombineerd worden met natuurbegraven.

De uitbreidingslocaties zijn opgenomen in het concept Natura2000-beheerplan voor de Veluwe. De locaties vallen overigens grotendeels samen met andere uit te sluiten categorieën.

Bescherming leefgebieden.

Op dit moment wordt gewerkt aan nieuwe Natura2000-leefgebiedenkaarten. Hierin wordt aangegeven of er sprake is van een 'potentieel' of 'actueel' leefgebied is. Voor de Veluwe geldt dat nagenoeg heel het Natura 2000 gebied moet worden beschouwd als leefgebied voor de Wespandief en Zwarte specht. Wanneer de leefgebieden geheel zouden worden uitgesloten voor natuurbegraven zou natuurbegraven niet meer mogelijk zijn op de Veluwe. Geheel uitsluiten is echter niet nodig. Van belang is dat bij een bepaalde mate van verstoring er ook een verbetering van het leefgebied tegenover moet staan. Tegenover een grotere dichtheid van graven, dus relatief meer natuurschade, dient ook een grotere tegenprestatie voor het leefgebied te worden geleverd. Op deze wijze kan het behoud van kwaliteit van leefgebieden worden geborgd.

Per initiatief in Natura 2000 zal altijd gekeken moeten worden naar de impact op leefgebieden, maar uitsluiting op voorhand is niet aan de orde.

3.4. Boswet.

De Boswet stuurt op de instandhouding van het bos. Wanneer er bij initiatieven voor natuurbegraven blijkt dat er bomen gekapt worden om een meer parkachtige omgeving te creëren en er dus niet binnen drie jaar herplant plaatsvindt, wordt niet aan de formele vereisten van de Boswet voldaan. Er ontstaat dan een herplantplicht waarvoor een compensatielocatie voor aangewezen moet worden.

Als natuurbegraven mogelijk wordt gemaakt, gebeurt dat via een bestemmingswijziging naar Bos of Natuur met de aanduiding Natuurbegraven. De Boswet treedt terug als er een werk conform een vastgesteld bestemmingsplan wordt uitgevoerd. Kappen voor een natuurbegraafplaats kan uitgelegd worden als een werk conform een vastgesteld bestemmingsplan. Daarom moet in de bestemmingswijzigingsprocedure op basis van een inrichtingsplan duidelijk worden wat het areaal verlies is aan bos/natuur. In de bestemmingswijziging moet dan de borging zitten hoe er volgens de Provinciale Verordening gecompenseerd wordt. Dat betekent dat voor instandhouding van het bos een aparte bepaling in de verordening opgenomen zou moeten worden die die instandhouding borgt. Dit kan dan als onderdeel of verbijzondering van de compensatievereisten worden toegevoegd.

3.5: Flora en Faunawet.

Omdat een natuurbegraafplaats een nieuwe functie betreft van een terrein die wordt geregeld via het ruimtelijk spoor is ook een ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet nodig. Ten behoeve van deze ontheffing is een goede actuele inventarisatie vereist van de soorten van lijst 3 van de FF-wet (vogels, zoogdieren, vlinders, planten etc.). Een opsomming van mogelijke effecten op de flora en fauna is ook al onder de beschrijving van de effecten op de kernkwaliteiten GNN gegeven.

Naast de effecten op vogels en planten is speciale aandacht voor het leefgebied van de das en aanwezige dassenburchten van belang. Bij de meeste initiatieven wordt, vanwege het graafgedrag van de das, een dassen- (en varkens)kerend raster noodzakelijk geacht. Uit jurisprudentie blijkt dat plannen eenvoudig kunnen sneuvelen wanneer hier geen aandacht aan is besteed.

De effecten kunnen doorgaans worden ondervangen wanneer voorafgaand aan het begraven een inventarisatie van flora en fauna wordt gedaan (dassenburchten, nesten, grofwild) en men daarop de graafwerkzaamheden afstemt. Zo'n onderzoek kan dan resulteren in het uitsluiten van een deelgebied van bepaalde schadelijke ingrepen (bijvoorbeeld van een omgeving roofvogelhorst) bij de detailuitwerking.

4. Selectie van uit te sluiten gebieden

4.1 op basis van natuurwaarden.

Gelet op de mogelijke effecten op de bestaande en potentiële natuurwaarden worden een aantal gebiedscategorieën uitgesloten van natuurbegraven. Dit sluit aan bij de algemene beschermingsformule voor het GNN en de GO. Deze gebieden zijn dusdanig waardevol, dat het niet mogelijk is om hier een natuurbegraafplaats in te richten zonder de kernkwaliteiten significant aan te tasten.

Het gaat hierbij om de volgende categorieën:

- De gebieden die zijn aangemerkt als kwalificerend habitat in N2000 gebieden en de overige NB-wet gebieden.
- De zoekruimte voor uitbreiding van de habitattypen
- De natuurparels
- A-locaties bos
- Grote eenheden natuur
- Natuur buiten Natura2000 die op grond van de Natura2000-criteria als kwalificerend zou gelden. Het gaat hierbij met name om goed ontwikkelde heide, heischraal grasland, stuifzand, eiken-beukenbos met hulst en oud eikenbos

4.2. Grondwaterbeschermingsgebieden.

Grondwaterbeschermingsgebieden lenen zich niet voor natuurbegraven vanwege de mogelijke risico's van verontreiniging van het grondwater zijn daarom ook uitgesloten.

Deze categorieën zijn verwerkt in de bijgevoegde kaart onder de gezamenlijke legenda-eenheid: natuurbegraven uitgesloten.

4.3. Uitgesloten gebieden op basis van de Wet op de lijkbezorging

De Wet op de lijkbezorging stelt algemene eisen aan begraafplaatsen met betrekking tot de minimale diepte om te begraven: ten minste 80 cm onder het maaiveld en ten minste 30 cm boven de gemiddeld hoogste grondwaterstand. Deze bepaling leidt ertoe dat alleen de gebieden met grondwatertrap 6 en 7 in aanmerking komen voor natuurbegraven.

De zoekruimte voor natuurbegraafplaatsen die overblijft, beslaat ca. 23.000 ha, en ligt grotendeels geconcentreerd op de Veluwe, Montferland, en het Rijk van Nijmegen, en Lochemse berg. Op basis van de genoemde criteria is een kaart gemaakt met het zoekgebied voor natuurbegraven die bij deze notitie is gevoegd.

5. Beleidskeuzes.

Gelet op de grote oppervlakte droge natuur in Gelderland, zal beleid voor natuurbegraven in belangrijke mate een Gelders fenomeen zijn. De trend die we hier zetten kan ook richting gevend zijn voor andere provincies.

Bij de keuzes geven de bestaande wettelijke randvoorwaarden de totale bandbreedte aan mogelijkheden. Om significante schade aan de bestaande natuur te voorkomen zullen waardevolle gebieden worden ontzien en wordt het zoekgebied voor natuurbegraven beperkt tot de minder waardevolle natuur.

Voorstel: de volgende beleidslijn vast te stellen:

1. Zoekgebied natuurbegraven.

Kaart met zoekgebied natuurbegraven vaststellen volgens voorstel: waarbij in alle gevallen het zoekgebied is beperkt tot de selectie van minder waardevolle natuur (zie H 4)

2. Definitie van natuurbegraafplaats:

Een natuurbegraafplaats is een begraafplaats met als hoofdfunctie natuur.

- **Eeuwige grafgrust:**
Op een natuurbegraafplaats is eeuwige grafgrust verzekerd, er worden geen bijzettingen gedaan.
- **Geen grafmonumenten,**
Er wordt alleen gewerkt met gebiedseigen organische materialen. Dat zijn materialen die makkelijk verteren en weer kunnen worden opgenomen in de kringloop.
Er zijn geen grafmonumenten anders dan eenvoudige gebiedseigen houten monumenten. Grafmonumenten van verduurzaamd hout, kunststof, steen of andere niet organische materialen zijn uitgesloten.
- **Geen nieuwe bebouwing**
Verder past een aantal zaken niet op een natuurbegraafplaats, zoals nieuwe bebouwing, verharde paden of verlichting, parkeerplaats, bijzettingen, permanente grafmonumenten of gedenkstenen.
- Aangezien het om begraven gaat, ook **geen urnen(muur)** of asverstrooiingen.

3. Grafdichtheid GNN en GO

Natuurbegraven binnen het zoekgebied mogelijk te maken onder de volgende voorwaarden:

a. natuurbegraven in een combinatie van een hectare GNN (max 50 graven per hectare) met een hectare GO (max 200 graven per hectare): saldobenadering.

Deze mogelijkheid gaat er van uit dat bij natuurbegraven enige schade aan de kernkwaliteiten optreedt (zie H3). Die schade wordt beperkt door niet meer dan 50 graven per hectare toe te staan. Voorwaarde is dat er per hectare GNN ook een hectare nieuwe natuur gerealiseerd wordt. Daarin is dan wel begraven tot een dichtheid van 200 graven per hectare mogelijk.

Toelichting:

Het gaat hierbij niet om een gemiddelde dichtheid over meerdere hectaren maar om een werkelijke dichtheid per ha. Binnen de hectare kan, naar gelang de terreingesteldheid of landschap, de dichtheid variëren.

De hogere grafdichtheid heeft een groter effect, waardoor er op meer kernkwaliteiten compenserende maatregelen nodig zijn. De hogere opbrengsten maken investering in een beperkte oppervlakte extra natuur daarmee ook binnen de grenzen van het redelijke mogelijk. Een vuistregel is in dezen een pragmatische oplossing die veel discussie kan voorkomen.

b: natuurbegraven exclusief in GNN

In bestaand bos max 25 graven /ha in combinatie met kwaliteitsverbetering in een aangrenzend bos, onderbouwd in beheer en inrichtingsplan dat is gekoppeld aan een bestemmingsplan.

Toelichting: Begraven in bestaande natuur kan ook worden toegestaan wanneer in combinatie hiermee een belangrijk Natura2000 of GNN-doel wordt gerealiseerd. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan omvorming van minder waardevol bos naar heide of stuifzand wanneer dit deel uitmaakt van een in het provinciaal beleid gewenste uitbreidingslocatie. Het om te vormen deel komt niet in aanmerking voor graven.

De lagere dichtheid geeft mede een invulling aan de vereveningsgedachte. Bij een initiatief dat exclusief in bestaande natuur plaatsvindt, hoeft geen grond gekocht te worden en is dus per ha goedkoper. Een lagere dichtheid geeft invulling aan de gedachte dat effecten geminimaliseerd worden en er per saldo echt winst geboekt wordt op de kernkwaliteiten.

N.B: binnen het zoekgebied blijft het natuurlijk mogelijk om ook natuurbegraafplaatsen te ontwikkelen die alleen in de GO liggen. Dit kan nu ook al.

Overzicht van mogelijkheden in relatie tot compensatie en grafelijkheid.

Mogelijkheden	compensatie	aantal graven/ha
Groen ontwikkelingsgebied	Versterking kernkwaliteiten (geen oppervlaktecriterium)	200/ha
Gelders natuurnetwerk	Gelijke oppervlakte nieuwe natuur in GO	50/ha binnen GNN + 200/ha in nieuwe natuur binnen GO
	Realisatie provinciaal natuurdoel (gelijke oppervlakte)	25/ha